

IRKA

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXI. évfolyam, 2014/2. szám (nyár)

Főszerkesztő: Eszlin Margareta, Szerkesztő: Gabóda Éva
Grafika: Kulini Ágnes, Tördelőszerkesztő: Fábrián Zoltán
Szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök), Kulini Ágnes, Eszlin Margareta
Lapengedély száma: JT No 63.

Nyomtatás: Melnyik Mikola magánvállalkozó, 88000 Ungvár, Sváb u. 71 A
Rend. sz: 1142 Példányszám: 5000.

Megjelent a

BETHLEN GÁBOR

Alap

támogatásával.

Levelézési cím: c/o KMPPSZ, 90202 Beregszász, Olga Kobilyanska u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMPPSZ TERJESZTÉSÉBEN

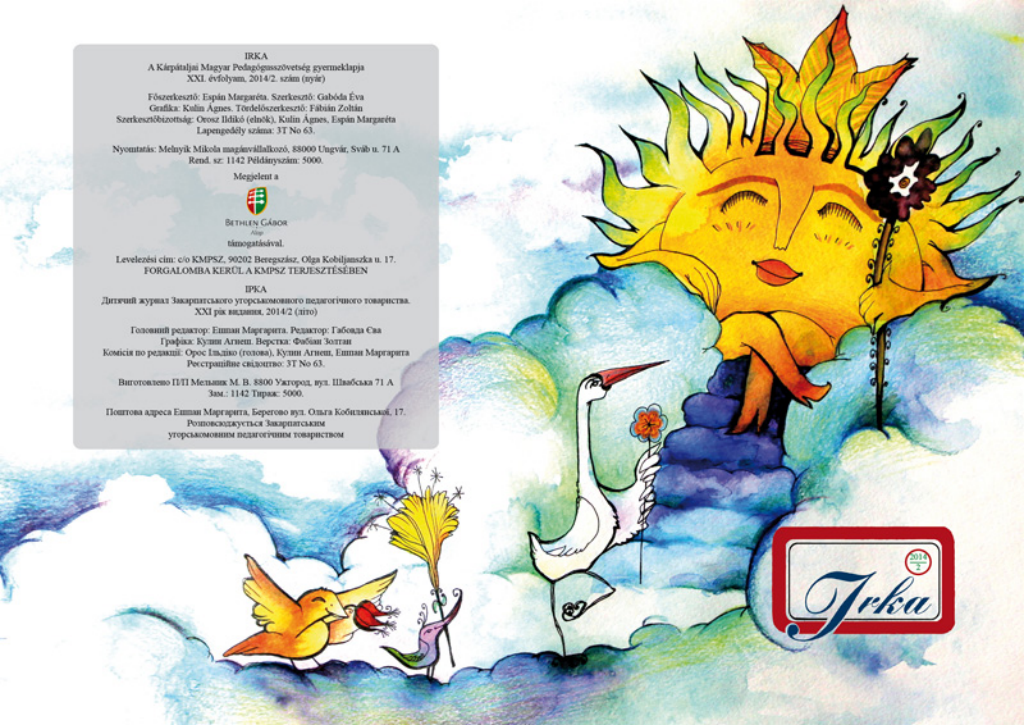
IRKA

Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства.
XXI рік видання, 2014/2 (літо)

Головний редактор: Ешлян Маргарита, Редактор: Габóда Сва
Графіка: Куліні Агнес, Верстка: Фабіан Золтан
Комісія по редакції: Орос Ільдїко (голова), Куліні Агнес, Ешлян Маргарита
Рестраційне свідомство: JT No 63.

Виготовлено ППТ Медзінка М. В. 8800 Ужгород, вул. Шавбська 71 А
Зам.: 1142 Тираж: 5000.

Поштова адреса Ешлян Маргарита, Берегово вул. Ольга Кобілянська, 17.
Розповсюджується Закарпатським
угорськомовним педагогічним товариством

Kedves Olvasó!

Ha diák vagy, valószínűleg már régóta számolod a napokat, hogy mikor is kezdődik el végre a várva várt és jól megérdemelt vakáció. Az *Irka* ezen számát versek, mesék, kifestők és minden egyéb tekintetében a nyárnak és a vakációnak szenteljük.

Amikor szusszansz egyet játék vagy kirándulás után, pillants néha a naptárra, mert több olyan jeles esemény, ünnep, évforduló esik a három nyári hónapra, amelyekre érdemes odafigyelni. Némelyikről bővebben is olvashatsz majd az *Irka* oldalait lapozgatva.

Június 4-e a nemzeti összetartozás napja. E nap az 1920-ban aláírt trianoni békeszerződés évfordulója. Ez az első világháborút lezáró békeszerződések magyarokra nézve legsúlyosabb következményekkel bíró része, amelynek értelmében meghatározták a háborúban vesztes Magyarország új határait, s elcsatolták területe jelentős részét, beleértve Kárpátalját is. Az elcsatolt részeket a szomszédos országok kapták. Ezért is emlegetik Magyarországot gyakran úgy, hogy „Az ország, amely önmagával határos.”

Idén **június 8-9-én van pünkösd**, ami a keresztények egyik legfőbb ünnepe. Ekkor arra emlékezünk, hogy Jézus mennybemenetele után a Szentlélek leszállt az apostolokra. Az ünnephez kötődő egyik legnépszerűbb népszokás a pünkösdi király és királyné megválasztása.

Június 24-e Keresztelő Szent János ünnepe. E napon Szent János tiszteletére, aki „égő és világító fáklya” volt, nagy tüzet raknak, amiben szalmát, különböző füveket, virágokat égetnek el.

Szintén fontos és meghatározó napja a magyarság történetének **augusztus 20-a, Szent István király és a magyar államalapítás emléknapja.** István királyunk volt az, aki a magyar törzsekből keresztény magyar államot hozott létre.

A nyár a kirándulások, a játék és a természetbarangolás ideje is. Az *Irkában* ezért most a szoktnál több játék, természettel kapcsolatos információk, jó tanácsok is találhatóak.

Reméljük, hogy feledhetetlen és izgalmas nyár elé néztek. Vakációra fel!

Andók Veronika

Vakáció

Láttam a napot, súgta a szélnek:
Várnak a tavak, csónakok, stégek.
És tényleg a táblán virul egy szó,
Csupaszín betűkkel: VAKÁCIÓ!

Két hónap napfény vár ránk a nyárban,
Kószálunk vígan viruló tájban,
Hűsítő tavakra, strandokra járunk,
Nincs is ilyenkor boldogabb nálunk.

Gazdag Erzsébet

Nyár

Cserregnek a verebek.
Nagy újság van, gyerekek!
Kis kertünkben hajnalra
kinyílt a hajnalka.

Itt a meleg, itt a nyár!
Mezítláb jár a madár;
ha elvásik a talpa,
felrepül a bokorra.

Kányádi Sándor

Kánikula

Kutyameleg, kánikula,
nyelvét kiveti a kutya,
budákol, a tűző, heves
nap elől árnyékot keres.

De alighogy hűvösre lel
s leheverne, költözni kell:
falja az árnyékot a nap,
s az ebbe is beleharap.

Simon Emil

Szójáték

Nyár, nyár, nyári nyár,
réten tücsök sántikál.
Patak vize kiárad,
fürdeti a libákat.

Szundikál a barackfa,
óljában egy malacka.
Megpihent a fecskehad,
még az alkony messze van.

Gólya lépked, béka les:
ebédre tán tészta lesz?
Róka hívja két fiát,
s tündöklük a délibáb.

Szép Ernő

Kaszálnak

Három legény gyönyörűen
Egymás mellett jár a fűben.

Egyet lépnek, egyet állnak.
Ők így járnak, mert kaszálnak.

Három kasza együtt villan,
A fű közé együtt illan.

Hull a fű, hull balra, balra,
Ahogy a kaszás akarja.

Oly szépen hull, olyan lágyan,
Úgy elfekszik szép sorjában,

Mint ha álmos volna, vágyna
Leborulni puha ágyra.

Nékem ez oly nagyon tetszik,
Nézném, nézném késő estig.

Drégely László

Nyár

Süt a nap a rétre, házak tetejére,
 Árnya sincs a fáknak, tűző napon állnak.
 Kutak mélye száraz, fenekére láthatsz,
 Marhacsorda bőgve fekszik ottan körbe.
 Délibábos égen, megfordított réten
 Sehoh sincs egy felhő, árnyat szövő kendő.

Zelk Zoltán

Hova szaladsz, vízipók?

– Hová szaladsz, vízipók?
 – Keresem a békát!
 – Mért nem húzol kiscipőt?
 – Gyorsabb így, mezítláb!

– Miért futsz ily sebesen?
 – Én leszek a násznagy:
 ma tartják a lagziját
 a békakirálynak!

– Hol lesz a lakodalom?
 – A királyi házban:
 sásból, nádból épített
 tavi palotában.

– Hát a menyasszony ki lesz?
 Békakirály párja?
 – Hetedhét mocsárnak
 a legszebb békalánya!

Kányádi Sándor

Napsugár- hívogató

Tavasztó, nyárelő,
 meggyet érlelő,
 mézillatú napsugár,
 bújj elő!

Tavasztó, nyárelő,
 mézet pergető,
 búzasárga napsugár,
 bújj elő!

Tavasztó, nyárelő,
 búzát érlelő,
 barna bőrű napsugár,
 bújj elő!

Tavasztó, nyárelő,
 bőrünk perzselő,
 júniusi napsugár,
 bújj elő!

Népköltés

Mi van ma, mi van ma? Piros pünkösöd napja,
 holnap lesz, holnap lesz a második napja.
 Királyné pálcája szálljon a házára,
 ha nem a házára, az úr asztalára.

Lányok ülnek a toronyba' aranykoszorúba',
 Arra mennek a legények sárga sarkantyúba',
 Királyné pálcája szálljon a házára,
 ha nem a házára, az úr asztalára.

A nyár meg a fenyőfa

Elmondom nektek, hogy miért reszket, s miért zúg oly szomorúan a nyárfa. Egyszer Jézus Krisztusnak el kellett rejtőzni az ellenségei elől. Nem volt egyéb menedéke a pusztán, csak egy nyárfa. Fölment arra, s meghúzódott az ágai között. Hanem a nyárfa ága, levele nem tudta eléggé elrejtetni Jézus Krisztust, s megtalálták az ellenségei. Akkor mondotta Jézus:

– No, te nyárfa, nem rejtettél el engem, ezentúl télen-nyárban dideregj!

S azóta a nyárfa reszket télen-nyáron, s zúg olyan szomorúan, mintha valami nagy bánata vol-

na. Hát azt tudjátok-e, miért zöld mindig a fenyőfa? Az is Jézussal történt, hogy egyszer az ellenségei elől a fenyőfára menekült. Fenyőfának sűrű lombja úgy eltakarta, hogy az ellenségei, kik az életére fenekedtek*, nem találták meg. Mikor aztán az ellenségei eltávolodtak, leszállott a fenyőfáról, s megáldotta.

– No, te fenyőfa, télen-nyáron zöldellj!

Azóta zöld a fenyőfa levele télen is, nyáron is.

* *fenekedik*: ármánykodik, mesterkedik, cselet sző, rosszban sántikál

Csalimese

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, ahol a kurta farkú malac túr, volt egyszer egy szegény ember. Ez a szegény ember kiment a fiával a földre szántani, s amint egyet-kettőt fordul, egyszerre csak elkiáltja magát a fiú:

– Nézze, apámuram, nézze, egy kulcsot találtam!

– Az ám, egy kulcs – mondja a szegény ember.

– Ejnye, de jó volna, ha egy ládát is találnál hozzá!

Na, ez annyiban maradt. Tovább szántanak, kettőt-hármat térülnek-fordulnak. Megint elkiáltja magát a fiú:

– Nézze, apámuram, megtaláltam a ládát is!

Próbálják a kulcsot, hát jól beletalál a zárba. Kinyitják a ládát, felemelik a fedelét, nézik, mi van

benne, hát abban bizony nem volt egyéb, csak egy kurta farkú egerecske. Ha az egérének hosszú farka lett volna, az én mesém is tovább tartott volna. Hát jól van, na, mondok mégis hozzá egy versecskét:

*Mese, mese, mátká,
fekete madárka,
úri bunda, kopasz egér
ugorjon a nyakadba.
Mese, mese, fakakas,
bújj a lyukba, ott hallgass,
Kata, Kata, két garas,
neked adom, csak hallgass.*

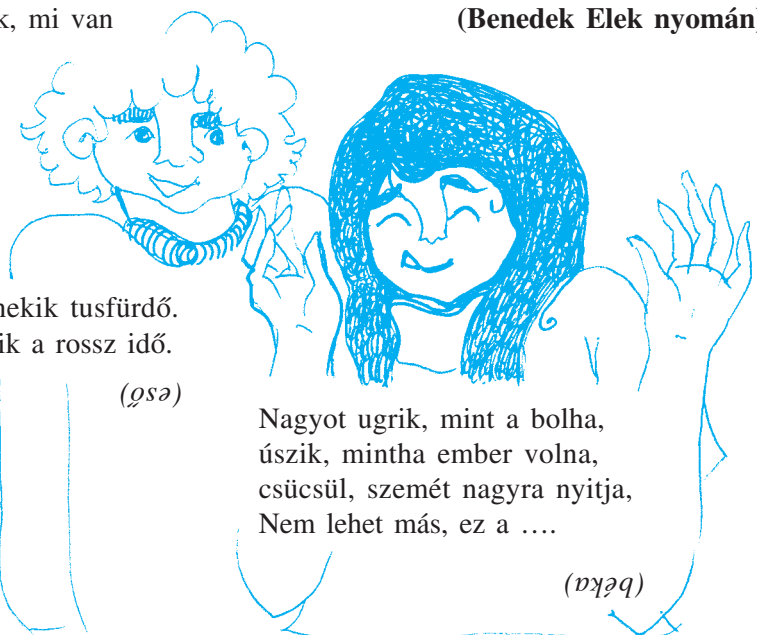
(Benedek Elek nyomán)

Találósok:

Fák és bokrok zuhanyoznak, nem kell nekik tusfürdő.
Emberek meg bosszankodnak, nem tetszik a rossz idő.

Koronás, de nem király,
még csak nem is hercegnő,
törzse vastag, ága sok,
évek alatt nagyra nő!

(vf)

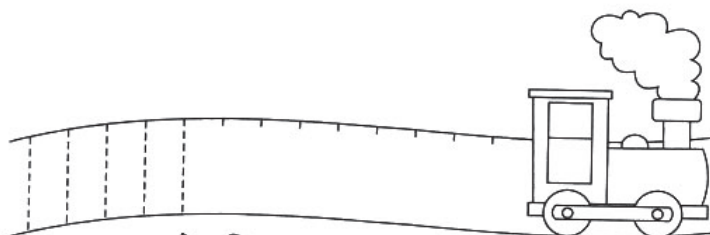
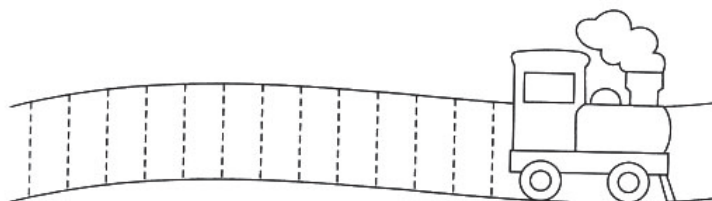
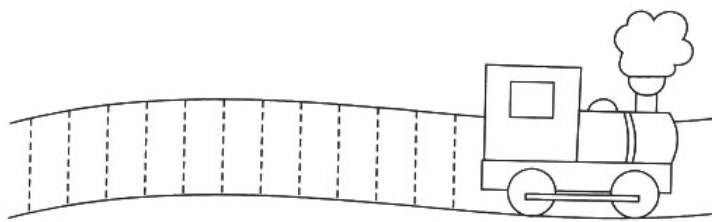

Nagyot ugrik, mint a bolha,
úszik, mintha ember volna,
csücsül, szemét nagyra nyitja,
Nem lehet más, ez a

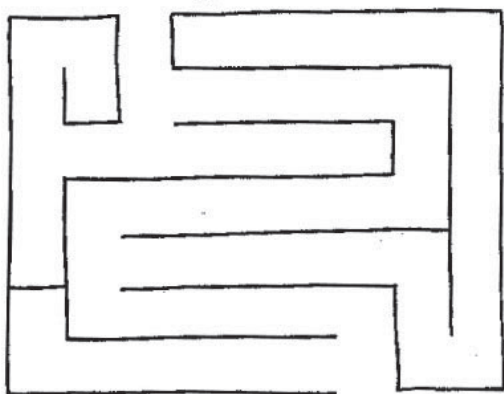
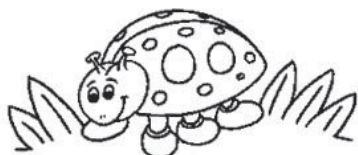
(vkek)

Rajzoljunk!

Elindult a gőzös Kanizsára, de hogy meg is érkezhesen, rajzolj talpfákat a sínek közé! Ha sikerült szép, egyenes, függőleges vonalakat húznod, színezd is ki a mozdonyt és a vasutas bácsit!

Megy a gőzös, megy a gőzös
Kanizsára,
Kanizsai, kanizsai állomásra!
Elöl ül a masinista,
Ki a gőzöst, ki a gőzöst igazítja.

Útkereső

Katicamama és a kiskaticái eltévedtek egymástól, mikor az erdőben sétáltak. Segítségre van szükségük, hogy újra egymásra találjanak. Szeretnél te lenni az a segítség? Keresd meg az utat, amelyik a Katicamamát elvezeti a kicsinyeihez!

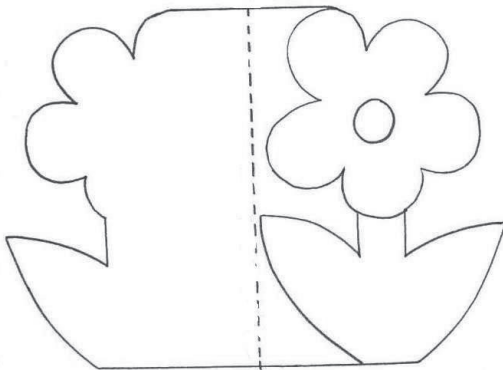
Ha ceruzával, vékony vonallal rajzolod meg a talpfákat és vezeted el Katicamamát kiskaticáihoz, akkor később kiradírozhatod, s más is próbára teheti magát.

Üdvözlőkártya, képeslap

Hozzávalók: A4-es rajzlap, ceruza, temperafesték, radír, olló.

Elkészítés: A sablon alapján a formát átrajzoljuk rajzpapírra. Az előoldalt ujjnyomat-technikával színezzük, megfelelő, tetszés szerinti színekben: pl. levél és szár zöld, a virág szirmai színesek, a közepe sárga vagy egyéb elütő szín.

Ha a festék megszáradt, körbehúzhatjuk sötétebb színnel a körvonalát (kontúr), a felezőnél kettéhajtogatjuk a lapot, és máris írhatunk bele valami kedves köszöntőt, és odaajándékozhatjuk annak, akinek szántuk ezt a szép ajándékot!

Kisvirágos karkötő vagy nyaklánc

Hozzávalók: apró szemű kásagyöngy, nagyobb méretű kásagyöngy különböző színekben, 20-as damil (horgászsín) vagy gyöngyfűző selyem (ebben az esetben gyöngyfűző tű is), záró kapocs, olló.

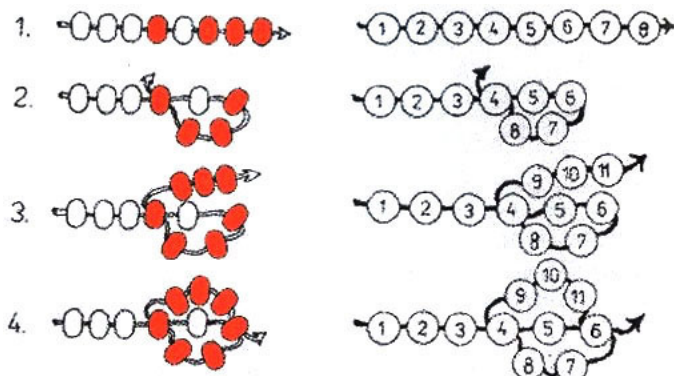
Munkamenet: Az ábrán látható a fűzés menete.

1. Felveszünk a tűre 3 szem apró gyöngyöt, egy nagyobb szemet, majd 1 db színben elütő nagyobb szemet, és három nagyobbat. A tűvel visszaszúrunk alulról a 4. nagyobb szembe, felveszünk 3 nagyobb gyöngyöt, és a tűt átvezetjük a 6. szem felülről. Ezzel kész a virág,

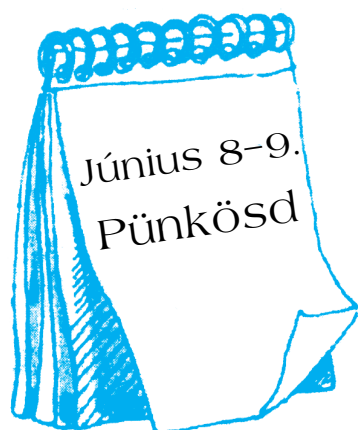
2. Innen annyi apró szemet szedünk sorba a tűre, amilyen távolságot szeretnénk a virágok között. A képen lévő nyaklánc virágai között 25 szem apró gyöngy van. A virág + apró szemű gyöngy váltakozása adja a mintát.

3. A megfelelő méret elérése után kapcsot rögzítünk a végekre, amelyeket szépen eldolgozunk, hogy tartós és esztétikus is legyen az ékszer!

Fűzési ábra:

Kész munkadarab

A pünkösd a keresztények egyik legfőbb ünnepe. Változó ünnep, mivel időpontját a húsvét időpontja határozza meg: pünkösd mindig a húsvéttól számított 50. napra esik. E napon arra emlékezünk, hogy Jézus mennybemenetele után az Atya kiárasztotta az apostolokra és a Szűzanyára a Szentlélek, hogy hirdetni tudják az embereknek Isten igéjét. A lángnyelv képében leszálló Szentlélek minden nyelven megszólaltatta az apostolokat, így az összese-regló zárandokok mind megértették, amit az apostolok mondtak.

Az ünnephez kötődő egyik legnépszerűbb népszokás a pünkösd királyválasztás. E címet különböző ügyességi játékokon, feladatokon való sikeres szerepléssel érthette el valaki. A király párja a pünkösd királyné. Ő a falu fiataljai közül szerénysége, szelídsége, szorgossága miatt került megválasztásra. Koronája rózsából készült.

Revicky Gyula

Pünkösd

Piros pünkösd öltözik sugárba,
Mosolyogva száll le a világra.
Nyomában kél édes rózsá-illat,
Fényözön hull, a szívek megnyílnak.

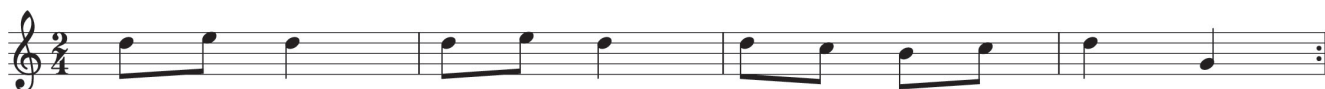
Hogy először tűnt fel a világnak:
Tüzes nyelvek alakjába' támadt.
Megoldotta apostolok nyelvét,
Hirdeté a győzedelmes eszmét.

Piros pünkösd, juttasd tiszta fényed
Ma is minden bánkódó szívének,
Hogy ki tévelyg kétségbe', homályba':
Világító sugaradat áldja.

Habozóknak oldjad meg a nyelvét,
Világosítsd hittel föl az elmét.
Hogy az eszme szívből szívbe szálljon,
Diadallal az egész világon!

Piros pünkösd, szállj le a világra,
Taníts meg új nyelvre, új imára.
Oszlasd széjjel mindenütt az éjet,
Szeretnek sugara, Szentlélek!

Pünkösdre

Mi van ma, mi van ma? Pi - ros pün - kösd nap - ja,
Hol - nap lesz, hol - nap lesz a má - so - dik nap - ja.
Jól meg - fogd, jól meg - fogd a lo - vad kan - tár - ját,
Hogy el ne ta - pos - sa a pün - kös - di ró - zsa!

Lá - nyok vagy - tok, szé - pek vagy - tok, pi - ros az or - cá - tok,
Kert - be men - tek, ró - zsa't szed - tek, fáj a szí - vem rá - tok.

Száll - jon a há - zuk - ra az Is - ten ál - dá - sa,
Mint az - e - lőtt szál - lott az a - pos - to - lok - ra!

Pünkösdi népköltések

Elhozta az Isten
Piros pünkösöd napját.
Mi is meghordozzuk
Királyné asszonykát.
Jácintos, jácintos,
Tarka tulipános;
Hintsetek virágot
Az Isten fiának!

Nem anyától lettem,
Rózsafán termettem,
Piros pünkösöd napján
Hajnalban születtem.
Mert a piros rózsza
Hajnalba virágzik,
A mi királynénknak
Kezébe adatik.
Mikor kicsi voltam,
Kemencébe bújtam.
Úgy ittam az üstöt,
Mint a tokaji bort.
Öregasszonyoknak
Kemence kalácsát,
Öregembereknek
Csutora borocskát.

Mi van ma, mi van ma?
Piros pünkösöd napja.
Holnap lesz, holnap lesz,
a második napja.

Andreás, bokrétás
Feleséges, jó táncos,
Jól megfogd, jól megfogd
A lovad kantárját,
Ne tipesse, ne tapossa
A pünkösdi rózsát.

A pünkösdi rózsza
kihajlott az útra,
szedje föl a menyasszony,
kösse koszorúba.

Lányok ülnek a toronyban,
gyöngyös koszorúban.
Arra mennek a legények
sárga sarkantyúban.

Segélje a királynénkat,
Királyné asszonyunkat
Pár tojással, pár kaláccsal,
Pár katonaforintokkal!

Elhozta az Isten piros pünkösöd napját,
Mi is meghordozzuk királyné asszonykát.

Piros pünkösöd napján mindenek újulnak,
A kertek, a mezők virágba borulnak.

Én kicsike vagyok, nagyon nem szólhatok,
Mégis az Istennek dicséretet mondok.

Gyöngye vessző vagyok, mindenféle hajlok,
Szüleim kertjében most nyílni akarok.

Ki akarok nyílni, mint pünkösdi rózsza,
De ki nem nyílhatok, csak úgy hervadozok.

Földön, vizen, levegőben

Természetbúvár oldalak

A békák

Alkonyattájt a vízpartok sajátos hangulatát a békakonzert adja. A békák gerinces kétélűek. Testüket csontváz tartja. Szaporodásuk vízhez kötött, de kifejlett állapotban is gyakran a víz közelében maradnak. Bőrük általában sima, a varangyoké szemölcsös.

A békák a hideg idő beálltával befújják magukat az iszapba, és téli álmot alszanak. Kora tavasszal ébrednek, és a vizekben lerakják petéiket. Egy hét elteltével kikelnek az ebihalak (lárvák). Nekik nincs lábuk, úszófarkuk van, ko-

poltyúval lélegeznek. Moszatokkal, apró rovarokkal táplálkoznak.

A békává alakulás egy hosszú folyamat. Szeptemberig tart. A kifejlett állatok már tüdővel lélegeznek.

A békák helyváltoztatásában nagy szerepe van az ugrásnak. Hátsó lábuk hosszabb az elsőnél, ugrólábbá fejlődött. Ugrással ragadják meg zsákmányukat is.

A békák falánk ragadozók. Főleg repülő rovarokkal táplálkoznak, de a csigákat is elfogyasztják. Testfelépítésük ragyogóan alkalmazkodik a rovarfogáshoz. Lapos fejükön nagyra nyitható száj van. Nyelvük ragadós, messzire kiölthető. Kidülledő szemükkel könnyen tájékozódnak és vadásznak.

A száguldó autók nagy veszélyt jelentenek rájuk, mivel az általuk keltett légáramlat az úttesthez csapja őket. Peterakó helyükre igyekezve ugyanis gyakran kell átmenniük az úttesten.

Weöres Sándor

Nád alól

Nád alól és köd alól, vízi várból nóta szól.
Hallja kinn a sima rét békakirály énekét.

Halljad, halljad, békanép, hosszúlábú gólya lép.
Amint hallod a nesztét, huss te, fuss te, békanép!

A folyó védvonal, országhatár, közlekedési útvonal, megélhetést biztosít, ivóvizet, öntözővizet, vilamos energiát ad.

Valamikor a folyók szinte olyan tiszták voltak, mint az ivóvíz. Hogyan válhattak, válhatnak szennyezettekké?

A háztartásban, a mezőgazdaságban, az iparban keletkező szennyező, gyakran mérgező anyagok bejutnak az élővizekbe. Sajnos ez legtöbbször az emberi vigyázatlanság és felelőtlenység következménye. A földbe ázott mérgező anyagok a talajvizet fertőzik.

Nagyon fontos a megfelelő szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás.

Ivóvizünk a folyókból, tavakból, víztározókból származik. Először homok- és kavicsrétegen szűrődik keresztül. Ez eltávolítja belőle a baktériumokat, az apró növényi, állati részecskéket. A vízhez fertőtlenítés céljából gyakran vegyszereket adnak (klór).

Ha mindannyian vigyázunk, még sokáig gyönyörködhetünk a vizek, vízpartok élővilágában. Egészséges ivóvizet ihatunk, strandolhatunk, sportolhatunk.

Vizeink védelme

A Föld felszínének vizei kapcsolatban vannak egymással: az óceánok a tengerekkel, a tengerek a szárazföldi vizekkel.

A víz ősidők óta szerepet játszik az élőlények életében. Nélküle nincs élet.

Az emberek életét régen és ma is erősen befolyásolják a folyók.

Kirándulásra fel!

A nyár a vakáció és a kirándulások ideje. Ne ücsörögj egész nap a szobában, amikor kint gyönyörű az idő!

Készülj fel az erdei kirándulásra!

1. Mit vigyél magaddal?

Kényelmes cipőt, nem feltűnő színű ruhát, esőkabátot, hátizsákot, ceruzát, jegyzetfüzetet, elemóvsziát.

2. Vigyázz az erdőre!

– Mindig az erdei úton, a kitaposott ösvényen közlekedj!

– A szemetet zacskóba gyűjtve vidd haza!

– Bármit megkóstolni csak kísérő felnőtt engedélyével szabad!

– Csak a lehullott leveleket, terméseket gyűjtsd!

– Csöndben, halkán járj és figyelj!

– Az erdő, a tisztás virágai ott szépek, ahol vannak. Ha leszeded, hamar elhervadnak. Az élőhelyükön sokáig díszlenek.

Zelk Zoltán

Vakáció

Hova menjünk,
milyen tájra?
Hegyre talán,
vagy pusztára?

Folyópartra,
vagy erdőre?
Faluszéli
zöld mezőre?

Lepkét fogjunk,
vagy horgásszunk?
Vagy mégiscsak
hegyet másszunk?

Akár erdő
akár folyó,
gyönyörű a
vakáció!

Ha fűvel, fával benőtt helyre mész, légy óvatos, mert aprócska vérszívók lehetnek rád!

A kullancsok apró élősködők. A fűvön, a bokrok, fák levelein üldögélnek. Emlősállatok és az ember vérével táplálkoznak. Testük csupán 4 milliméter hosszú, de ha teleszívják magukat, a 11 millimétert is elérik. Betegségeket terjesztenek. Ha megérkezel az erdei túráról, alaposan vizsgáld át a tested! Ha kullancsot találsz, óvatosan húzd ki a bőrodból! Lehet kapni kullancs elleni védőoltást, mellyel részben meg lehet előzni a fertőzést.

A mi világunk, Magyarország

A rövidszőrű magyar vizsla

A rövidszőrű magyar vizsla az egyik legsikeresebb magyar kutyafajta. Hódítása már Nyugat-Európában is elkezdődött, s Amerikában is egyre gyakoribb. Nem véletlenül. A magyar vizsla a legsokoldalúbb vadászkutya. Ami csak egy vadászkutya dolga lehet, meg tudja csinálni. Sikerének is ez az egyik kulcsa. Mindemellett remek családi kutya is. Jól kijön a család minden tagjával. Házőrzőnek viszont már nem túl jó. Igaz, hogy jelez, ha idegen jön, de mást aligha tesz.

Mivel szőre rövid, „kutyaszaga” se nagyon van. Tehát aki azt nem szereti, ilyen kutyát vegyen.

Arra viszont figyelj oda, hogy nagyon sok mozgásra van szüksége. Ha a vizslát sétáltatni viszed, hamar rájössz, hogy va-

lójában futni indultál el vele. Rengeteg energia van benne, ami kisgyerek közelében gond is lehet. S gondot okozhat ez tanításkor is, mert nem tud nagyon sok ideig egy dologra koncentrálni. Tehát nem buta, csak nem bír sokáig egy helyben üldögegni. Fegyelmezés-

nél viszont általában elég megemelni a hangunkat, s rögtön tudja, hogy rosszat tett.

Ez a kutyafajta imádja a gazdáját. Ha teheti, nem mozdul el mellőle soha. Aki ezt kényelmetlennek érzi, ne akarjon ilyen kutyát.

Megfelelően szocializálni kell, vagyis már kiskorában más emberek közé vinni, hisz nem éppen egy kisméretű fajta, ráadásul vadászkutya is. Imádja más kutyák társaságát.

Ha unatkozik, akkor rág. Mindent. Ezt úgy előzheted meg, hogy sokat játszol és sétálsz, vagyis futsz vele.

Tehát nagyon egészséges kutya, remek családi eb, ám hatalmas energia van benne. Olyanoknak ajánlom, akik esetleg futáshoz akarnak társat. Máskülönben pedig csak tapasztalt gazdáknak, mert ezt a hatalmas energiát csak úgy lehet megzabolázni, ha tudod, mit csinálsz.

Magyarországon nagyon elterjedt, s ennek örülök, hisz jó, ha így szeretjük a saját „dolgainkat”.

Fodor-Nagy Gergely

Feladat

Nevezd meg legalább 3 magyar kutyafajtát!

Csoóri Sándor

Csodakutya

Ha hiszitek,
ha nem is,
volt egy kutyám
nekem is,
piros volt az orra,
lapulevél nagy füle
lelógott a porba.

Csoda egy kutya volt:
holdsugáron
lovagolt,
s csillagfejű csikókat
terelt udvaromba.

Csodálkoztok?
Elhiszem.
Nem láthatta
senki sem.
Fénykép sincsen róla.
Én is csak egyszer láttam,
úgy álmodtam róla.

Aranyosi Ervin

Magyar vizsla

Magyar vizsla vagyok,
hát magyar a lelkem.
Ebben a hazában
otthonomra leltem.
Sosem érzem úgy,
hogy kutyába sem vesznek.
S hiszem, hogy gazdáim
szívükből szeretnek...

Shrek Tímea

Lali, a homokszínű macska kalandjai

Az Irka előző számában ismerkedhettek meg Lalival, a homokszínű macskával. Akkor születéséről, testvéreiről, s új gazdájával, Barnahajúval való első találkozásáról mesélt. Kalandjai most tovább folytatódnak.

Második rész: Lali és az új lakás

Miután ez a kedves homokszínű macska gazdára talált, az új lakásba kellett költöznie. Amíg Barnahajú gyors lépteket tett az emelet felé, a kedves cicus csak dorombolt és mélyre dugta nedves orrát az új legjobb barátja hajába. Úgy túrt, mint a kismalacok, mikor friss pocsolót talál.

Miután kattant a zár, Barnahajú letette a földre, s csak várt és nézett.

– Ez itt a folyosó. Ez a fürdőszoba, ide kell járnod, ha el kell végezned kisebb-nagyobb dolgaidat.

– Hogy micsoda? Én? Ide? És te? Nem oda, ahová eddig jártam?

– Figyelj, meg kell tanulnod, mint minden kisgyerekeknek, mert nekem te most egy kicsi gyermek vagy. Na menjünk tovább. Ez itt a konyha, és itt a kijárat az erkélyre.

Lali csak pislogott.

– Milyen magasan vagyok! Innen elérhetem a felhőket és a madarakat!

– Hopp! Vigyázz! Ki ne ess a korláton! Oda inkább ne mész! Ez nem a fa ága! Inkább gyere vissza a konyhába. Kapsz egy kis finomságot.

– Juhéé! Még öt perce sem lakom veled, máris kényeztetsz! Na muti! Légyszi! Mit kapok?!

Lalkó új tájában csak úgy csörögtek meg ropogtak az ínycsiklandó falatok. Miután jóllakott, azon kezdett gondolkodni, hol is szenderülhetne el megérdemelt pihenésre, hiszen hosszú és fárasztó napja volt. Elindult a konyhában, de nem talált megfelelő puhaságú helyet, tovább a folyosóra, de a hűtőben csak nem aludhat, belépett hát a szoba ajtaján.

– Hú, micsoda ágy! Mekkora fotel! Milyen kényelmes lehet! Ki kell próbálnom mindet!

S azzal hatalmas ugrással a fotelben termett.

– Ez nem elég puha.

Átmászott az ágyra.

– Ez nem elég magas.

Lefeküdt a szőnyegre.

– Ez túl hideg.

Majd megpillantotta a felvezető utat a szekrény tetejére. Óvatos léptekkel indult el a porcelánbabák és a kristályvázák között, de egy óvatlan pillanatban fehér csizmája hozzáért egy üvegmacskához. Az perdült-fordult a levegőben, majd a padlóra esett.

Csirr-csörr! Bumm!

Beszaladt Barnahajú.

– Lali! Mit csináltál? Összetörted!

– Nem akartam! Tényleg véletlen volt! Ne haragudj...

– Na mit csináljak? Egy üvegért még nem fogunk összeveszni. De máskor, légy szíves, ne mész olyan helyekre, ami nem kiscicának való! Jó?

– Még csak most kerültem ide, máris rosszat csináltam... – gondolta magában a kis kandúr. – Nem mészok többé ilyen helyre, ígérem.

– Nézd csak! Itt van a neked előkészített hely. Az ablakpárkányon. A radiátor fölött. Télen, ha hideg lesz, jó meleget fog neked adni, még párnát is tettem neked, meg egy mackót. Csak azért, hogy ne érezd magad egyedül.

– De jó! Ha ezt látná Murcsik és Kirill, biztos nem nevetnének rajtam. Most már nem kell az esőben aludnom, de szegény testvérekém, ők ott maradtak. Bárcsak nekik is lenne legjobb barátjuk!

Ezekkel a gondolatokkal gömbölyödött össze a fáradt kiscica, s a mai nappal is okosabb lett. Nem szabad olyan helyre menni, ami nem kiscicának való, mert abból baj lesz. De a kandúr tanult a leckéből, és örült, hogy Barnahajú nem haragudott rá.

Lali, a homokszínű macska kalandjai az Irka következő számában folytatódnak majd.

Gazdag Erzsi

Tarka cica, fehér cica

Tarka cica, fehér cica, haj!
Meglátta, hogy kemencén a vaj.

Tarka cica, fehér cica
egyed ugrott, haj!
S nyelve hegyén elolvadt a vaj.

A gazdasszony haragjában
seprút fogott, hej!
S kopogott a fehér cica,
tarka cicafej.

Este van már, késő este

1. Es - te van már, ké - ső es - te, pász - tor - tü - zek ég - nek mesz - sze.
 2. Száll a ma - dár ág - ról ág - ra, száll az é - nek száj - ról száj - ra.
 3. A fá - lu - ba' min - den csen - des, még az éj - ma - dár sem rep - des.

Mesz - sze, mesz - sze, más ha - tá - ron, az al - föl - di ró - na - sá - gon.
 Már a nap is le - me - nő - ben, tű - zet ra - kott a fel - hő - ben.
 Nyu - go - da - lom la - kik ben - ne, mint - ha te - me - tő - be' len - ne.

Pál, Kata, Péter

Pál, Ka - ta, Pé - ter, jó reg - gelt. Már o - da - kinn a nap fel - kelt.

Szól a ka - ka - sunk, az a nagy ta - ra - jú, gye - re ki a rét - re, ku - ku - ri - kú!

Postaváró

1. A - mi - kor a mu - ta - tó nyol - con jár, pos - tás csen - get, hal - lom már.
 2. Ku - ta - tom a le - ve - let, hon - nan jó? Min - den perc egy esz - ten - dő.

Pos - tás, ne si - ess, ho - va is mégy? Egy i - de, két i - de, hár' i - de négy.
 Nem vársz ü - re - sen le - ve - les polc, öt i - de, hat i - de, hét i - de, nyolc!

Bújj, bújj, zöld ág

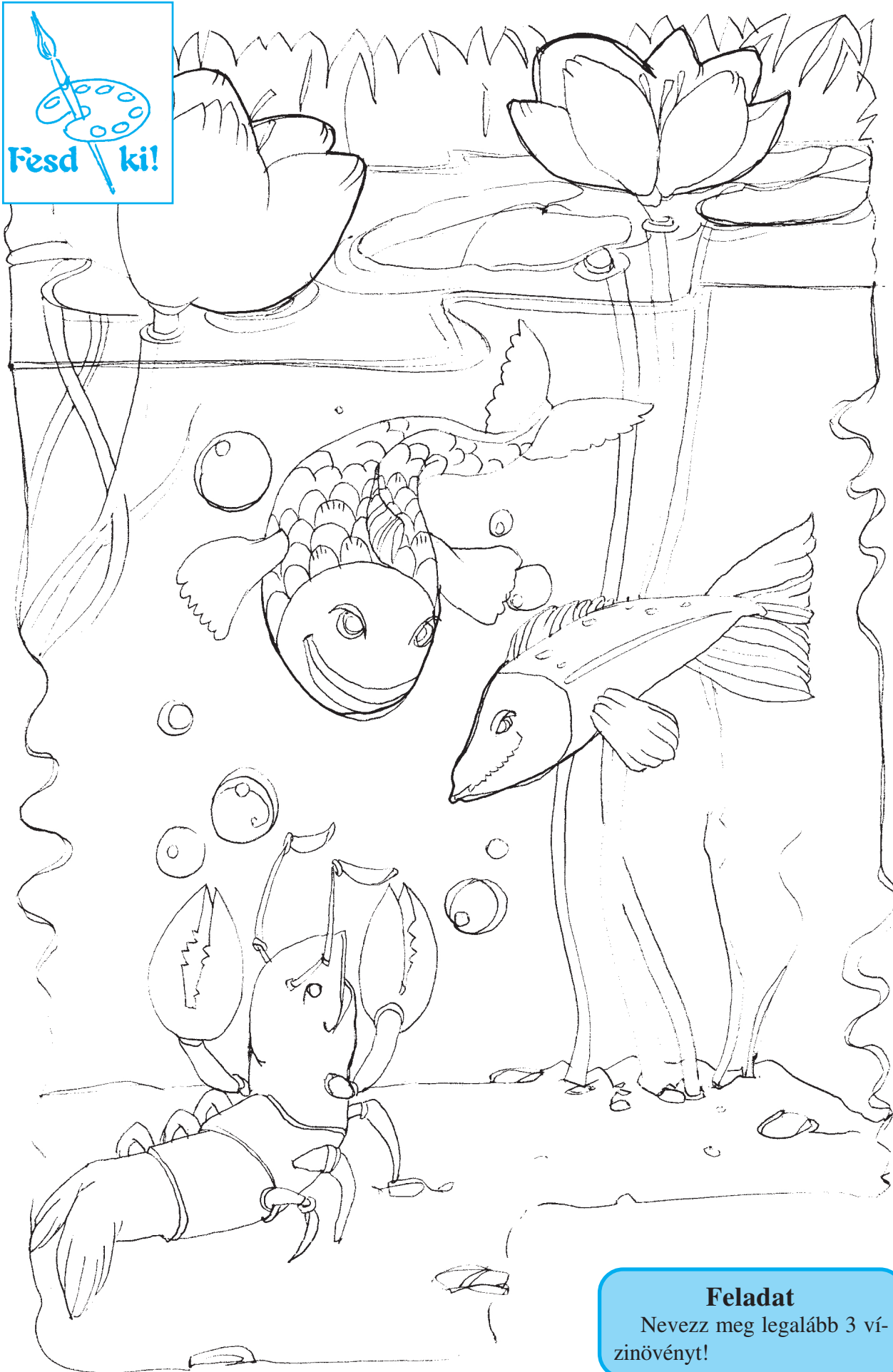
Bújj, bújj, zöld ág, zöld le - ve - lecs - ke, Nyit - va van az a - rany - ka - pu,

csak búj - ja - tok raj - ta. Nyisd ki, ró - zám, ka - pu - dat, ka - pu - dat, Szi - ta, szi - ta
 Hadd ke - rül - jem vá - ra - dat, vá - ra - dat.

pént - tek, sze - re - lem csü - tör - tők, dob - szer - da!

Feladat
Nevezd meg legalább 3 víz-
zinővényt!

Érdekességek az időjárásról

Esik az eső, süt a nap...

Előfordul, hogy esik az eső és süt a nap, de felhőket nem látni az égen. Ilyenkor az esőcseppeket a szél hozza a messzi felhőkből, vagy az egészen magasan járó felhőkből hullanak le. Erre született a népi mondás: „Veri az ördög a feleségét” – az eső a feleség könnyeit jelenti, a napsütés pedig az ördög örömét, amiért bánthatja.

Mi a szivárvány?

Eső után kitisztul az ég, vagy zápor után, ha kisüt a nap, feltűnik egy szép színes ív, a szivárvány. Ennek a gyönyörű természeti jelenségnek az az oka, hogy a napsugarak megtörnek a levegőben lévő vízcseppeken. Ha figyelmesen végigolvasod

a *Bibliai ábécé* oldalát, a szivárvány bibliai jelentéséről, magyarázatáról is megtudhatsz valamit.

Kérdés: Mi az oka annak, hogy a villámot hamarabb észleljük, mint a mennydörgést?

Tudod-e, mi a villámlás?

A viharfelhők között elektromos töltés halmozódik fel. A földre lecsapódó szikra a villámlás, amelyet mennydörgés is követ. A villám általában a magasan kiemelkedő tárgyakba, építményekbe csap. Ha villámlás idején a szabadban tartózkodsz, ne állj magas fa alá, ne nyisd ki az esernyődet! A magas épületekre ma már villámhárítót szerelnek.

Állati legek

A legnagyobb hal

A cetcápa vagy bálnacápa a legnagyobb jelenleg élő halfaj. Átlagos testhossza 4–6 méter, de előfordulnak ennél jóval nagyobb példányok is. Mérete olykor eléri a 12 métert. A legnagyobb cápa emberre teljesen ártalmatlan plankton-evő. A tudományos hitelességgel

megmért leghosszabb cetcápa 12,65 m-es volt, amelyet Karachi (Pakisztán) közelében fogtak el 1949 novemberében. A legnagyobb hitelesen megmért emberevő fehér cápa (*Carcharodon carcharias*) „csupán” 6,4 m volt.

A legkisebb hal

A törpe géb egy színtelen, majdnem átlátszó lény, amelyre a Fülöp-szigeteki Luzon tavaiban és patakjaiban bukkantak. „Jól fejlett” hímjei is csak 7,5–9,9 mm hosszúak és 4–5 mg (milligramm) tömegűek (a nőstények kicsit nagyobbak).

Tájékozódás iránytű segítségével

Az első mágneses iránytűt a kínaiak készítették. Európában a középkorban használták először.

Az iránytű kis szerkezet, melynek segítségével megállapíthatjuk a világtájakat. Az iránytűben mágneses mutatótű van. Ennek egyik vége az északi, másik vége a déli irányt mutatja. Az alatta lévő lapon a világtájak rövidítésének betűit láthatod: Észak – É, Kelet – K, Dél – D, Nyugat – Ny. Ezek a fő világtájak. Angol megfelelőik pedig: N – North (Észak), S – South (Dél), E – East (Kelet), W – West (Nyugat).

Hogyan használd az iránytűt?
Helyezd vízszintes helyzetbe! Várd meg, hogy a mutató nyugalmi helyzetbe kerüljön, vagyis ne mozogjon. Óvatosan mozgasd a dobozt, míg a tű festett vége be nem áll az É-i irányba.

Viharos, zivataros időben ne használd az iránytűt, mert nagy eltérést mutat!

Végső Veronika, Csap, 2.osztály

Végső Veronika
Csap 2. A. osztály

Sebők Alexandra-Kertész Diána, Csap, 3.osztály

Osztrovszka Kiara, Halábor, 1.osztály

Breza Dzszenifer, Tiszaásvány, 3.osztály

Breza Dzszenifer
Tiszaásvány
3.osztályos tanuló

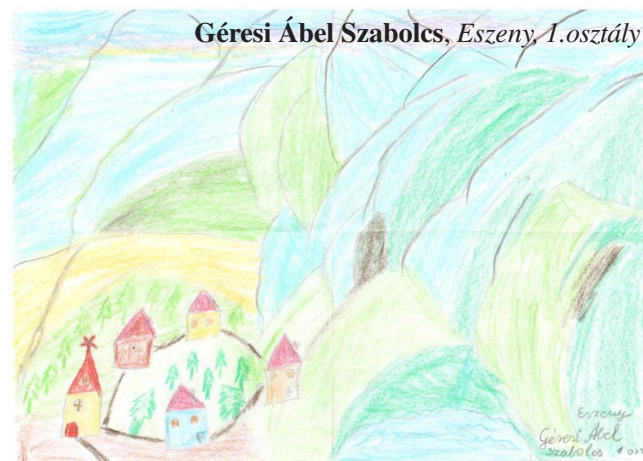

Gricza Kamilla Anna, Beregszász, 2.osztály

Fischer Szilvia, Nagymuzsaly, 2.osztály

Fischer Szilvia 2-8
Nagymuzsaly

Géresi Ábel Szabolcs, Eszény, 1.osztály

Eszény
Géresi Ábel
Szabolcs 1.oszt.

Feladat
Milyen gyümölcsből készült
ételeket ismersz?

Június 24-e Szent Iván-nap, vagyis Keresztelő Szent János ünnepe. Ekkor van az év leghosszabb nappala, s mivel a nyári napforduló napjára esik, ezért számos, a napfordulóhoz kapcsolódó szokás tartozik hozzá. Ilyenkor Szent János tiszteletére, aki „égő és világító fáklya” volt, nagy tüzet raknak, amelyben szalmát, különböző füveket, virágokat égetnek el.

Keresztelő Szent János

Jézus születése előtt évszázadokkal Ézsaiás próféta megjövendölte, hogy feltűnik majd valaki a pusztában, aki előkészíti a világot az Úr érkezésére. Jézus harmincéves volt, amikor ez a jövendölés beteljesedett.

Egy János nevű férfi a mennyek országát hirdette az embereknek, akik Jeruzsálemből kimentek hozzá Júdea pusztájába. Miután megvallották bűneiket, megkeresztelte őket a Jordán folyóban. És így tanította őket: „Akinek kettő van, az egyiket adja annak, akinek egy sincs! Akinek van ennivalója, az ossza meg másokkal!” Szavainak nagy hatása volt, és sokan azt gondolták, hogy talán János a Messiás, akire vártak.

De János ezt mondta nekik: „Aki utánam jön, az bölcsebb és erősebb nálam. Én vízzel keresztelek. Ő pedig tűzzel és Szentlélekkel keresztel. Ő választja majd el a jót a rossztól.”

Nemsokára Jézus is elment hozzá Názáretből, hogy megkeresztelkedjen. János tudta, ki ő, ezért megkérdezte: „Te kéred tőlem, hogy kereszteljelek meg? Hiszen neked kellene megkeresztelned engem!” De Jézus ragaszkodott hozzá, így János megkeresztelte a Jordán folyóban. Amikor Jézus felemelkedett a vízből, megnyílt a menny. Isten Lelke galamb formájában rászállt a vállára, és egy hang hallatszott a mennyből: „Ez az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm.”

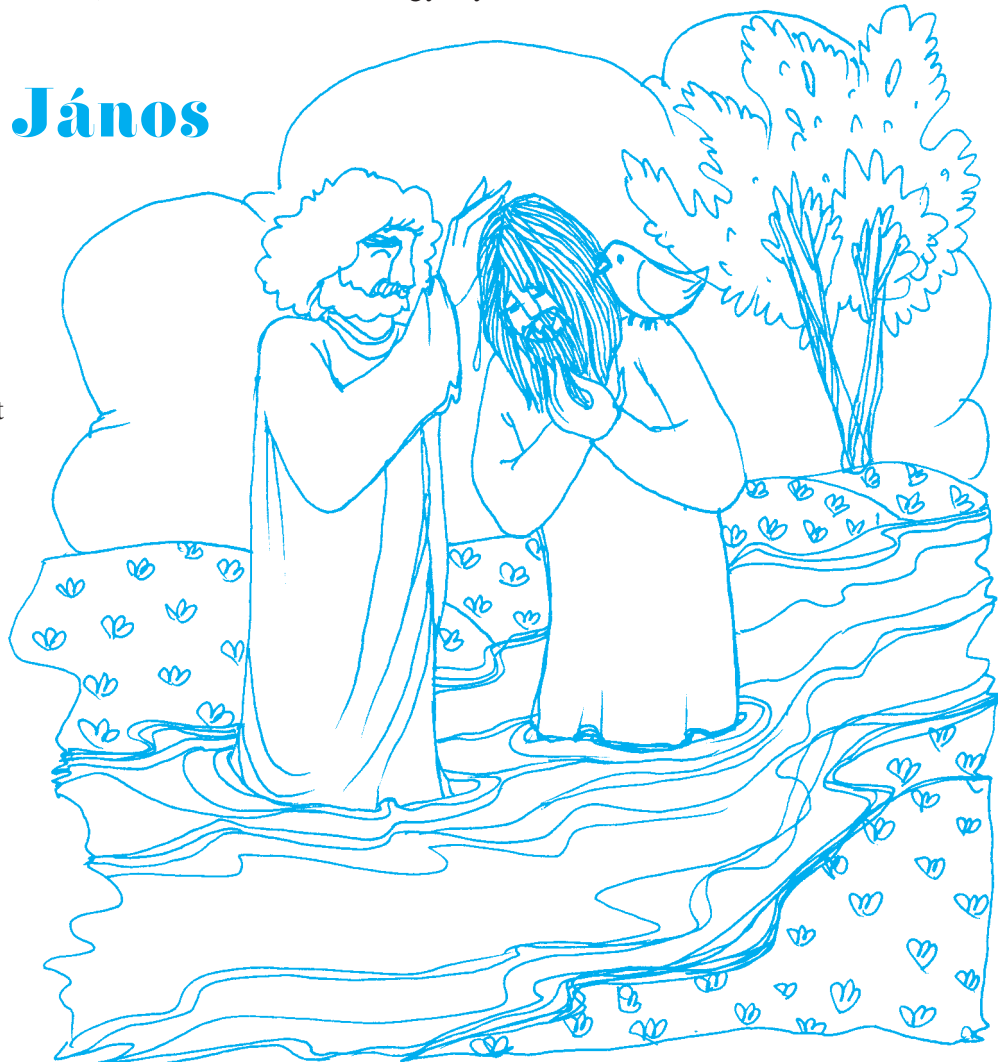
Gerzsenyi Sándor

Bemerítő János

Újszövetség prófétája
Bemerítő János.
Otthona a vad pusztaság,
nem a fényes város.
Messze zeng a hangja,
minden ember hallja:
„Térjete meg, elközelgett
a mennyek országa!”

A Kiáltó szózatára
sok ember megindult,
városok és falvak népe
a pusztába tódult.
Jánoshoz siettek,
bűnről vallást tettek,
majd a Jordán habjaiban
be is merítkeztek.

Jézus szintén odajárult,
hogy bemerítkezzék,
példát hagyva, hogy övéi
ebben is kövessék.
Ezt tesszük mi bátran,
hófehér ruhában,
Őt szolgáljuk hűséggel,
míg eljön országában!

Bibliai ábécé

Nevelő. A római és görög nevelő (görögül *paidagogosz*; ebből származik a „pedagógus” szó) a gyerekek gondozásával megbízott rabszolga volt. Ő ügyelt fel rájuk, ő vitte el őket az iskolába, de maga nem tanított. Pál a törvényt Krisztushoz vezető nevelőnek nevezi.

Nékó. Egyiptomi fáraó Kr. e. 610–594 között. Az asszír birodalom összeomlása után nagy hadsereggel indult az Eufrátesz felé. Megiddónál megverte az ellene felvonuló Jósiás királyt (Kr. e. 608-ban), fiát és utódját, Jóáházt három hónapi uralkodás után letette a trónról, magával vitte Egyiptomba, s testvérét, Eljákimot (akinek a nevét Jójákimra változtatta) tette meg Júda királyává, és adót vetett ki rá. De Júda feletti uralma nem tartott sokáig, mert Kr. e. 605-ben az Eufrátesz melletti Karkemisnél vereséget szenvedett Nebukadneccartól, s Júda ettől kezdve Jeruzsálem feldúlásáig és a fogságig Babilon adófizetőjévé vált.

Nikodémus. Farizeus volt, a zsidók egyik vezető embere. Nagy hatással voltak rá Jézus csodatételei, Isten küldöttének a jeleit látta bennük, de eleinte nem mert nyíltan színt vallani Jézus mellett, ezért egy éjjel titokban kereste fel, hogy az ő szájából győződjék meg az igazságról. Jézus legelőször is az újjászületés szükségességére figyelmeztette. „Ha valaki nem születik víztől (a keresztség vizétől) és Lélektől (akinek a kitöltése teszi valósággá a keresztséget), nem mehet be az Isten országába.” Sok mindent elmagyarázott még neki Jézus, és ennek az éjjeli négyszemközti beszélgetésnek meg is lett az eredménye Nikodémus életében. Jézus temetésekor már nyíltan kiállt mellette, és mirhából meg aloéből készült kenetet hozott a végtisztességére.

Nílus. A Viktória-tóból eredő és a Földközi-tengerbe ömlő Nílus Afrika egyik legnagyobb folyója a mai Uganda, Szudán és Egyiptom területén. Egyiptom termékenységét a bibliai időkben, akárcsak ma is, a Nílus évenkénti áradásának köszönhetette. Ez tette Egyiptomot az ókor egyik nagyhatalmává és az ókori kultúra egyik bölcsőjévé, de ez mentette meg Jákób és fiai életét is az éhínség idején, amikor József jóvoltából gabonát kaphattak Egyiptomból, majd pedig a Nílus-menti Gósen földjén telepedhettek le.

Nimród. Noé dédunokája, Hám unokája. Sok monda szól róla, amelyek nem bibliai eredetűek. Mózes első könyvében csak azt olvashatjuk, hogy nagy vadász volt, de ő kezdett hatalmaskodni a földön. Országát először Babelben volt, majd áttelepedett Asszíriába, és ő kezdte építeni több más várossal együtt az ország fővárosát, Ninivét.

Ninive. Asszíria fővárosa, a *Bibliában* szereplő „gonosz” városok egyike. Az ószövetségi próféták „vérontó város”-nak nevezik, s megjósolják pusztulását. Ez be is következett, amikor Kr. e. 612-ben a hatalmas falakkal körülvett, remek palotákkal ékes várost, amelynek virágkorában százezer lakosa volt, a babiloniak lerombolták. Ninive azóta is csak romhalmaz.

Noé. Az emberiség ősatya az özönvíz után. Az emberek gonoszsága láttán elhatározta Isten, hogy eltörli a föld színéről az embert, „de Noé kegyelmet talált az Úr előtt”, mert Noé „az Istennel járt”. Ezért az Úr, mielőtt özönvizet bocsátott volna a földre, egy nagy bárkát készíttetett Noéval, hogy abban megmeneküljön ő, a családja és minden állatfajból egy pár. Amikor az özönvíz után Noé hálaáldozatot mutatott be az Úrnak szabadulásáért, Isten szövetséget kötött vele és megígérte, hogy nem pusztítja el többé a földet özönvízzel. Ennek a szövetségnek és ígéretnek a jele az eső után az égen látható szivárvány. Noé három fiától, Sémától, Hámától és Jáfettől származnak a sémiták (zsidók, arabok és egyéb közel-keleti népek), a hámiták (Afrika népei) és a jáfeiták (az európaiak). De volt Noénak több más fia és leánya is.

Noé bárkája. Az özönvíz előtt Isten meghagyta Noénak, hogy készítsen egy nagy bárkát, amely majd úszni fog a vízen. Elmagyarázta neki, hogyan tervezze meg a bárka helyiségeit, és hogyan tartsa szárazon a bárka belsejét a százötven napig tartó özönvíz idején. A bárka belül száraz és meleg maradt, s Noé naponta kinézett az ablakon, hogy apad-e már a víz. Amikor egy kis galamb csőrében egy olajággal tért vissza, Noé tudta, hogy a vizek apadóban vannak, s beteljesedett Isten ígérete, hogy megtartja őt.

Nyelveken szólás. A Szentlélek kitöltésekor az első pünkösdőn az apostolok úgy hirdették az Igét, hogy a Jeruzsálemben tartózkodó idegenek, nem zsidók is mind a saját nyelvükön hallották és értették meg a mondottakat. Ez a „nyelveken szólás” a Szentlélek különleges ajándéka volt. Ezt az adottságot később is gyakorolták, de akkor már lelki elragadtatásukban olyan nyelven beszéltek, amelyet a hallgatóság nem értett meg, csak ha megmagyarázták. Az őskeresztény gyülekezet ezt sokáig a Lélek külön adományának tartotta. Így vélekedett Pál apostol is, de ő már többre becsülte a prófétálást és a tanítást, „mert aki nyelveken szól – írja a korinthusiaknak –, nem emberekhez szól, hanem Istenhez. Nem is érti meg őt senki, mert a Lélek által szól titkokat. Aki pedig prófétál, emberekhez szól, és ezzel épít, bátorít, vigasztal. Aki nyelveken szól, önmagát építi, aki pedig prófétál, a gyülekezetet építi. [...]Hálát adok Istennek, hogy mindnyájatoknál jobban tudok nyelveken szólani, de a gyülekezetben inkább akarok öt szót kimondani értelemmel, hogy másokat is tanítsak, mintsem tízezer szót nyelveken.”

(Cecil Northcott *Bibliai lexikon gyerekeknek* című könyve alapján)

Álmodni hívunk

Fekete István Tüskevár című ifjúsági regénye Ladó Gyula „Tutajos” nyári élményeit meséli el. A félnék, bizonytalan ifjú szülei beleegyeznek, hogy fiuk a vakációt szeretett István bácsijánál töltsék vidéken. A nagy állami gazdaságot vezető nagybácsi Matula Gergőre, az öreg Matulára bízta a fiút. A „nevelőapa” szárnyai alá veszi Tutajost, aki a várostól távol egyre több tapasztalatot gyűjt a balatoni láp világáról, saját kárán megtanulja, mit lehet és mit nem, s egyre komolyabb és megfontoltabb lesz. Közben megismerkedik legjobb barátja, Pondoray Béla „Bütyök”, aki alig ismer rá Tutajosra. Számtalan kaland után együtt indulnak el, hogy felfedezzék a Tüskevárat. A nyár végén egy egészen más Tutajos érkezik haza... A Tüskevár ma is a legolvasottabb magyar regények között szerepel. Itt a nyár, vedd bele magad a végigjátszott nyári napok után az olvasásba, s legyél részese Tutajos és Bütyök nagy kalandjának!

Ismerjétek meg a történet egy részét. S aztán irány a könyvtár!

Fekete István

Tüskevár

(Részlet)

– Az ott sziget? – mutatott Gyula az erdőszerű kiemelkedésre.

– Tüskevár.

– Vár?

– Vár volt állítólag valamikor, de akkor még sziget is volt. Akkor még odáig ért a Balaton, de a patakok telehordták iszappal a nagy öblöt, és most már sekély a víz, és nádas az egész. Annyi bizonyos, hogy Tüskevár nemigen lehetett ellenség kezén, mert aki egyszer beletévedt ebbe az irdatlan nádasba, hát az örült, ha a bőrét kihozta belőle. [...]

– István bácsi, én mindent megmondok. Én szeretnék kicsit körülnézni. ...

– Jól figyelj ide, fiam. Azért hoztalak el, hogy erősödj, és örülj a szabadságnak. Korlátokat nem szabok, mert annyi eszed már lehet, hogy nem mégy fejjel a falnak. Ha tehát bevered a fejed, a te dolgod, ha bajba kerülsz, magadnak kell kilábalnod, mert esetleg nem lesz melletted senki. Annyira vállalkozz, amennyit elbírsz, és nekem hiába nyivákolysz, ha elvágod a kezed vagy elrontod a gyomrod. Ez mind a te magányüged. Úgy vélem: csak így

tanulsz meg a magad lábán járni, és pontosan rájössz majd, hogy mit lehet, és mit szabad. [...]

– Eljár az idő – mondta Matula később –, mit akarnak holnap csinálni?

– Megmutatnám Bélának Tüskevárt. [...] Megmutatja, hol kelle-ne ásni, Gergő bácsi?

– Meg, de aztán nekem dolgom van. [...]

Lassan ballagtak, szótlanul...

– Itt gondoltam – állt meg Matula....

– Most már látják, ugye? Hát csak turkáljanak...

Egyedül maradt a két fiú...

Bütyök vágta, és Tutajos lapátolt. Később megint keményen koppant a csákány. [...]

– Hallod? – állt meg Bütyök. – Ez valami bolthajtás. Talán pince van alatta....

– Lehet, de ne ugrálj rajta. Majd szépen letisztítjuk előbb.

– Tutajoskám, ezen nyugodtan ugrálhatsz. Az öregek tudtak építkezni. Olyan, mint a vas. Ide nézz!

Bütyök két lábbal ugrott fel a levegőbe, hogy a bolthajtás erősségét bizonyítsa, s amikor leért – megindult alatta a téglá.

– Tutaaa... – ordított, aztán csákányostól, mindenestől eltűnt a lezuhanó téglák között. [...]

– Ne mozogj, azt mondom, mert rád szakad a többi... Nincs semmi bajod?

– Nincs... nagyobb... de hogy megyek innét ki? A fejem is...

– Mi van a fejeddel?

– Vérzik.

– Ugye, mondtam, hogy ne ugrálj?

– Meg az egyik ujjam... talán kitörött vagy mi...

– Megkeresem Gergő bácsit. [...]

Szaladni kezdett a fiú, aki alig állt már a lábán, a füle zúgott, a szíve tovább verte a riadót, pedig ebben a pillanatban eltörtek az aggodás szárnyai, mert a szénaágyon Matula ült és szalonnázott.

– Gergő bácsi!

Matula kezében megállt a bicska.

– Hol van Béla?

– Matula bácsi!... A gödörben.

– Rászakadt valami?

– Nem, nem... de bent van...

Amikor Gyula elcsörtetett a nyílástól, Bütyök egy darabig erősen egyedül érezte magát, s arra gondolt, hogy mi lesz, ha Matula csak este kerül elő. De nem sokáig foglalko-

zott ezzel a gondolattal, mert szeme megszokta a sötétséget, és alaposan körülnézve megállapította, hogy nagyobb baj már nemigen lehet. Bal keze ugyan erősen megdagadt, és az egyik ujjá kissé félreállt, de ez sem fájt különösebben. Hanem amikor fejéhez nyúlt, azt mondta:

– Juj! [...]

Bütyök keze most már nagyon fájt, de azért húzogatta a csá-kánnyal a földet, és éppen ércesen ütődött újra valami, amikor mint-ha zörgött volna a külső világ.

– Bütyök – hangzott az égi szó-zat –, itt vagyunk Matula bácsival. Hogy vagy?

– Fáj a kezem, és találtam egy pitykegombot*, egy karddarabot és egy vaskarikát, amihez a rabok voltak kötve... Hol van Gergő bácsi?

– Létrát csinál neked. Kivág egy kis fát, és meghagyja az ágait. Egyszerűen felsétálsz... Addig még keress ott a föld között. Hátha...

Talált is még Bütyök egy buzogányfejet**, pár kisebb-nagyobb vasdarabot, de – ezt be kell vellanunk – régészkedő vágya elszállt valahova, és Matula hangjában tellett minden öröme.

– Kösse erre a madzagra a csá-kányt meg amit talált, először azt húzzuk fel.

Amikor ez megvolt, leeresztették a jobbról-balról ágas fát, amelyen Bütyöknek fel kellett „sétálnia”. [...]

– A fene ezt a likat – mondta Matula –, oda is veszetett volna. Erről alighanem hallgatni fogunk... Kificamodott a gyűrűsujja. Hát majd meglátjuk. Először is vizes ruhába csavarjuk.

Amikor ez megvolt, vizespoharat vett elő az öreg, és majdnem teleöntötte szilvóriummal.

– Csukja be a szemét, és hajtsa le, de gyorsan. – Bütyök szót fogadott, és úgy érezte, hogy a lélegzete elakadt valahol.

– Hhhee... – mondta később –, végem van. [...]

Bütyök ekkor már teljesen elfeledte fejét, kezét, mindent, ami kel-

lemetlen volt, s amikor Matula azt mondta: „Na, hadd látom azt a gyűrűsujjat...” – gondtalanul adta az öreg kezébe, s oda se nézett. [...]

– Helyrehúztam – magyarázta Matula –, most már csak borogatni kell.

A rossz útra tért ujj ekkor már egyenesen állt, de Bütyök elég görbén nézett a világra, sőt egyes fákat is görbének látott, melyek jövet mintha egyenesek lettek volna. [...]

– Gyula, karoljon Bélába. Ilyenkor nehezebben megy az ember. [...]

– Hova húzol, Béla?

– Én nem húzlak sehova, Tutajos. Ilyent ne is mondj, mert megharagszom. És ne kapaszkodj belém, mert elmegyek én a magam lábán is.

Tutajos eleresztette pálinkával narkotizált*** barátját, mire Bütyök olyan mozdulatot tett, mint-ha a „kállai kettős” tánclépéseit gyakorolta volna. [...]

De végül mégiscsak hazaértek. Matula újra beborogatta Bütyök kezét és fejét is, és lefektette.

– Kicsit pihen, aztán megyünk csónakázni.

– Én evezek – mondta Bütyök... Azután egyfolytában aludt reggelig, s amikor felébredt, az egész világot mérhetetlenül szennyesnek, undorítósnak, egyben fájdalmasnak találta. [...]

– Jobb, ha megundorodik a pálinkától, mint ha megszereti – mondta Matula –, és az ujját helyre kellett húzni. Tudom magamról, hogy az nagyon fáj. Lehet, hogy kicsit többet adtam, de most már túl vagyunk rajta, és ez a fő. [...]

Valahonnét nagyon messziről vonat dohogása hallatszott, és Gyula – ma először – hazagondolt. A végtelen nádas ott állt a háta mögött, de túl a berek hulló-, mo-csárszágú világán vonat szaladt a város és a szeptember felé.

[...]

Ladó Gyula Lajos hallgatott. Hogyan lehet ezt a nyarat elmondani? Egészen sehogy sem lehet elmondani, s amint kinézett a kora őszi verőfénybe, gyűrűzni kezdett előtte a víz, a kis szárcsák úsztak a sás mellett, lobbant a puska döreje, zuhant a madár, berregett az orsó, sikoltott a vihar, őrjöngött a jégeső, Bütyök alatt megnyílt a föld...

De mögöttük mintha már hullott volna a hó, és szél zengett volna az ágak között, elhordva a füstöt valamerre a tavasz felé.

„Majd elmondom” – gondolta, de amint barátjára nézett, arra gondolt, hogy az idő múlhat, a szépség és jóság, a szeretet és az igazság nem múlik el az évszakokkal, nem múlik el az emberekkel, hanem örökös, mint a testetlen valóság, s ezekből annyit kap mindenki, amennyit megérdemel.

* pitykegomb: fémből készített gomb

** buzogány: rövid nyelű, szöges gömbben végződő fegyver

*** narkotizált: elbódult, elkábult

Weinrauch Katalin

Nyári köd

Görnyedt hátú templom mereng,
domb nyergéből messze lát:
fakuló zöld mező felett
nyár lebegteti fátylát.

Hajnalban szötte Nyár anyó,
ezüst gyönggyel hímezte,
búcsúbálján tündérszép lesz
lánya, Augusztus benne.

A dombon ülő kápolnát
– mint hajót hullám hátán –,
bohókás kedvű nyári köd
ringatva hozza hozzám.

Ezüst ködben szellemvonat
fut némán a síneken,
messze elmarad a kis domb
kápolnával nyergében.

Ébredő nap fénykoszorút,
glóriát szó köréje,
párát sóhajtó hajnalban
lesz így szépek legszebbje.

Galambosi László

Égzengés

Füstölő felhőkből
villám csap a földre,
hogy a hegyormokat
üszkösre gyötörje.
Rohan ide, rohan oda;
hasít vörös szarva.
Döng a vihar rőt patája,
lángtorony a szalma.

Csóva röpköd, jég parancsol
pásztort a kunyhóba.
Kocsi zötyög, ostor csördít
lustálkodó lóra.
Hömpölyög az ár, a sásból
ludak szállnak égre;
gágogásban zajosabb a
zápor ügetése.

Svetics Ildikó

Nyári felhők

Jó a nyári eget nézni,
hogyan úsznak a habhajók,
mint megannyi apró csónak.

Fodros szoknyás lány libeg át
Napkirály udvarán,
ruhájának fehér selyme
lágyan kúszik oldalán.

Egyre sötétül az égi út,
gyorsul a felhő-menet,
s a kedves, játszi fellegekből
alakul a hadsereg.

Éljenjáró fő-fő felhő-generális
kiadja a tűzparancsot,
s mordul egyet a sereg,
eső-puskaporral tüzelnek a fellegek.

Nyakamba hull a nyári zápor,
milyen langyos, kellemes.
És közben még azt is látom,
hogy „készül” egy hadsereg.

Tordon Ákos

Jégeső

Haragos égből zúdul a víz,
hallgat a rigó, hallgat a csíz,
issza a záport, issza a föld,
utána zöldebb lesz, ami zöld.

Nézd csak, kis rigó, nézd csak, kis csíz,
körötteled zubog, zuhog a víz,
szakad a zápor, dördül az ég –
záporos égből koppan a jég.

Tudod-e, hogy

- az erdőtüzek gyorsabban terjednek hegynek felfelé, mint lefelé?
- a szájharmonika a világon a legnagyobb mennyiségben eladott hangszer?
- a világ legrövidebb folyója az Amerikai Egyesült Államok Oregon államában található D River, amely mindössze 40 méter hosszú?
- egy struccotját kb. 4 óra alatt lehet keményre főzni?
- a vidrák „kézen” fogva alszanak, hogy az áramlat el ne sodorja őket?
- a gepárd az egyedüli macskaféle, amelyik nem tudja visszahúzni a karmait?
- a jójő eredetileg egy Fülöp-szigeteki fegyver volt?
- a kaméleon testhosszának másfélszeresét teszi ki nyelvének hossza?
- Peru fővárosában, Limában szobrot állítottak Micimackónak?

Kun Erzsébet

Bolondos Brehm

Táborozó pingvin: kempingvin
 Hosszú életű egér: megér
 Rokon gorilla: sógorilla
 Útonálló osztriga: fosztriga
 Udvarló hód: hódoló
 Szép szamár: csacsinos
 Központi foka: fókusz
 Bármixer veréb: keveréb
 Éneklő sertés: disznótás
 Nyársat nyelt róka: karóka
 Settenkedő süni: sündörög
 Lemaradt süni: késüni
 Hamisított orángután: orángutánzat
 Álarcos róka: zorróka
 Jólakott lepke: telepke
 Lovas szárcsa: huszárcsa
 Bölény fő érve: bölényeg
 Batyus mókus: cókókus
 Gyors beszédű daru: hadaru.

Fecske Csaba

Kígyó

A kígyó lábatlan állat.
 Sem általában, se soron kívül nem rendelkezik lábbal.
 Hiába jönnek
 a még soron kívülibbről,
 a még általábbal,
 a kígyó hadilábon áll a lábbal,
 azaz, hogy nem áll,
 mert amije nincs, azon nem állhat szerencsétlen állat!

De hát akkor min áll?
 S ha nem áll is – de megy!
 Az meg hogy lehet,
 hiszen haladni
 annyi, mint
 nem egy helyen állva maradni?
 Nem is tudom, láb nélkül egy állat,
 egy kígyó hogyan létezik,
 s főleg, hogy ahol ott van,
 rendre meg is érzik?!

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Épres-túrós pite

Hozzávalók: A tésztához: 20 dkg liszt, 10 dkg porcukor, fél csomag sütőpor, 2 csomag vaníliás cukor, 1 tojás, 1 teáskanál citromlé.

A töltelékhez: 50 dkg túró, 2 csomag vaníliás cukor, 15 dkg cukor, 1 tojássárgája. A tetejére: 40 dkg eper, 10 dkg cukor, 1 teáskanál citromhéjreszelék, 1 csipet őrölt fahéj.

Elkészítés:

A tészta hozzávalóit kézzel jól összedolgozzuk, majd a hűtőszekrénybe téve 30 percig pihentetjük.

A töltelékhez valókat összekeverjük, a tetejére valókat pedig összeturmixoljuk.

Kikent, lisztezett tortaforma aljában szétnyomkodjuk a tésztát, megszurkáljuk villával, és rákenjük a tölteléket. 180 fokra előmelegített sütőben 15 percig sütjük.

A sütőből kivéve ráöntjük az épres turmixot, és még 10 percre visszatesszük a sütőbe. Ha kész, hagyjuk pihenni fél napot, hogy jobban összeérjenek az ízek.

Tejszínhabbal, gyümölcscsel tálaljuk.

Tányértalpas

Legjobban a szabadban játszható játék.

A farkason és a bárányon kívül mindenki kezét fog, és egy nagy kört alkot. A farkas a körön kívül áll, a bárány belül. A kört alkotó gyerekek elkezdnek sétálni, és az alábbi mondókat mondogatják ütemesen:

Tányértalpas, lompos farkas,
Huss el innen, huss, huss, huss!
Nem engedjük a báránykát,
Fuss el innen, fuss, fuss, fuss!

A mondóka végén a farkasnak be kell jutnia a körbe, amit persze a körben állók igyekeznek megakadályozni. Ha sikerül a farkasnak bejutnia, a gyerekek a báránynak iparkodnak segíteni úgy, hogy az kimenekülhessen a körből. Amikor a farkas elkapja a bárányt, új szereplőket választunk, és újra indulhat a játék.

Madarasdi (Pecce)

Két vagy több játékosnak.

Vájjunk egy lyukat a földbe néhány méterre egy fától. Az egyik játékos tart egy erős botot, a másik pedig egy labdát. A botot tartó játékos a lyuk mellé áll, a másik pedig 5-10 lépés távolságból odadobja neki a labdát. Ezt a bottal úgy kell megütnie, hogy az minél messzebb szálljon. A botos játékos ekkor futva megkerüli a fát és igyekszik visszaérni a lyukhoz, mielőtt a másik visszatérne a labdával. Ha ez az utóbbi be tudja tenni a labdát a lyukba az ütő visszatérése előtt, akkor ő nyer. Aki nyer, az tartja a botot és üti a labdát a következő menetben.

Csapatkerülő labdával

A játékosok 3 vagy 4 csapatra oszlanak, s elhelyezkednek a játéktér sarkaiban. A csapatok első tagja kezébe vesz egy labdát. Adott jelre a labdás játékos elindul, megkerül minden csapatot, így tesz egy kört. Mikor visszaért a csapatához, átadja a labdát az első embernek, és ő beáll a sor végére. Az a csapat nyer, amelyiknek tagjai a leggyorsabban teljesítik a feladatot.

Csütközés

A játéknak különböző nevei és formái ismertek.

1. *Kecskebak.* Egy kb. 3 méter átmérőjű kört rajzolunk a földre, annak közepébe pedig felállítunk egy fadarabot. A játékosok egy vonal mögött állnak, és onnan próbálják eltalálni a fadarabot egy bottal. Egy játékos csak figyeli a többit, és amikor valakinek sikerül eltalálnia a fadarabot, akkor az a játékos helyet cserél az ügyelővel. Ha senkinek sem sikerült eltalálnia a fadarabot az első menetben, akkor a vigyázó ad jelt a játékosoknak, hogy mikor mehetnek a botjaikért. A játék újraindul, és a vigyázó ugyanaz marad.

2. *Pötyézés.* A játéknak ebben a formájában a játékosok egy sikeres dobás után újból dobhatnak, addig, amíg még sikerül eltalálniuk a fadarabot (pötyekarót). Minden sikeres dobásért kapnak egy pontot.

3. Hasonlóan kezdődik az első változathoz. A különbség akkor van, amikor valaki eltalálja a csütköt: azt az *állítónak* fel kell állítania, de közben igyekeznie kell egy botot fel is vennie, mert az összes játékos, aki addig dobott, fut a botok felé, hogy felvehessen egyet. Akinek nem jutott, az lesz az új *állító*.

Farkas-barkas

Helyigényes, a szabadban játszandó.

Rajzolunk egy jó nagy kört a földre. Ebben a farkasveremben tanyázik az ordas. A többi gyerek, a bárányok, a kör szélén állnak, és így incselkednek a farkassal:

Farkas-barkas, kellene

Egy kis báránypecsenye?

Közben be-bemerészkednek a körbe, a farkas pedig próbálja őket elfogni. Akit a farkas elkap, az farkassá válik.

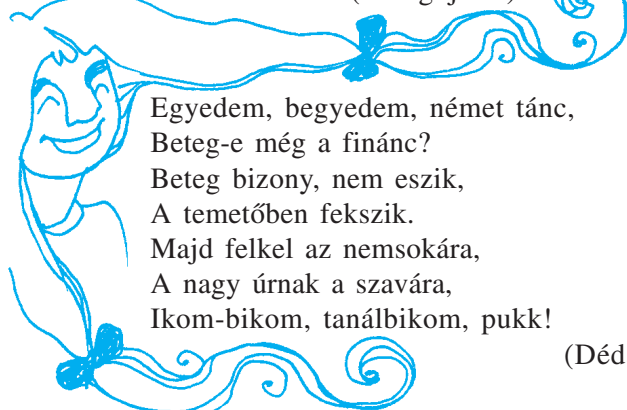
Tanyásfogó

A játszótéren szétszórva vannak a tanyák, egymástól 4–6 méterre. Ezek a tanyák lehetnek hulahoppkari-kák vagy felrajzolt körök, négyzetek. Ezekhez osztjuk be a játékosokat. Egy tanyára 4–5 játékos jusson, akik majd együtt futnak. A fogó a játéktér közepére áll, s amikor elkiáltja magát: „Ki a tanyából!”, minden tanyabeli játékos elhagyja a helyét, s egy másik tanyát keres. Ez alatt a csere alatt kell a fogónak valakit megfognia. Akit megfog, az lesz a fogó.

Kárpátalján gyűjtött kiszámolók

Egy, kettő, három, négy, öt,
Mariska harisnyát köt.
Hogy ne legyen se kicsi, se nagy,
Te meg, rózsám, kint vagy!

(Beregújfalu)

Egyedem, begyedem, német tánc,
Beteg-e még a finánc?
Beteg bizony, nem eszik,
A temetőben fekszik.
Majd felkel az nemsokára,
A nagy úrnak a szavára,
Ikom-bikom, tanálbikom, pukk!

(Déda)

Egy, kettő, három, négy, öt, hat,
fotbalozni megy a csapat.
Kérdi tőle az ellenség:
Hány gólt kérsz te?

(Nagydobrony)

(Akire rámutat, az mond egy számot,
és addig folytatják a számolást.)

Kert alatt a macska
szemét pillogtatja.
Elvesztette gombostűjét,
A kutyára fogta.
A kutya azt mondta,
Hogy ő el nem lopta.
Inc, pinc, kalapinc,
Te vagy odakint!

(Beregújfalu)

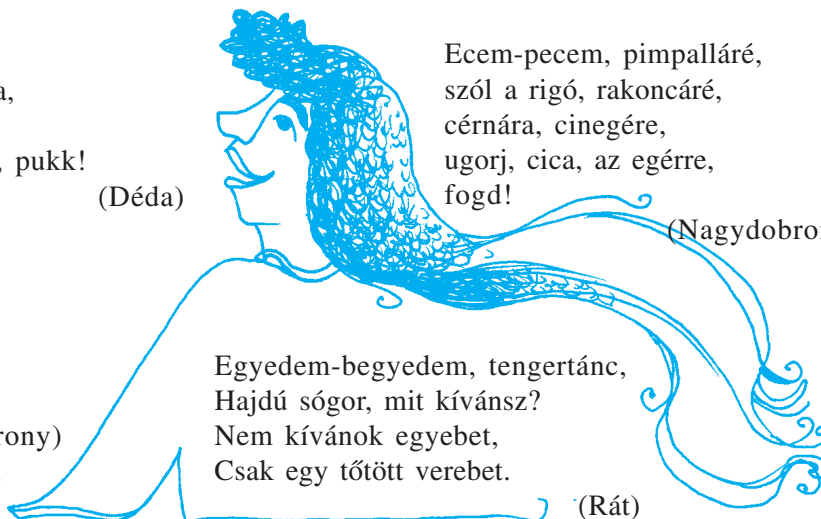

Ecem-pecem, pimpallaré,
szól a rigó, rakoncáré,
cárnára, cinégére,
ugorj, cica, az egérre,
fogd!

(Nagydobrony)

Egyedem-begyedem, tengertánc,
Hajdú sógor, mit kívánsz?
Nem kívánok egyebet,
Csak egy tőtött verebet.

(Rát)

„Ki államot alapított, Istenhitre megtanított”

Augusztus 20-a az egyik legrégebb magyar ünnep, Szent István király és a keresztény magyar államalapítás emléknapja.

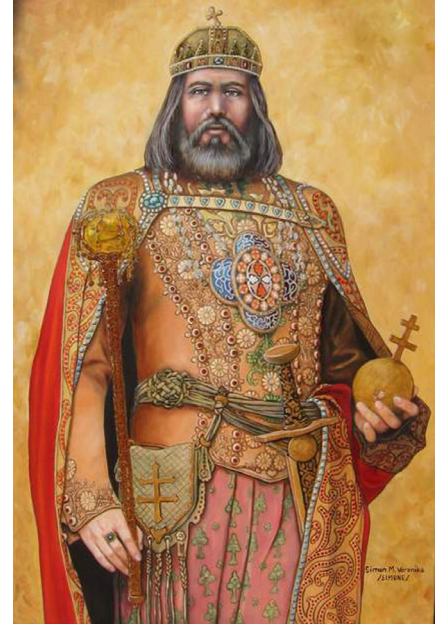
István királyunk 975-ben született Esztergomban, Vajk néven. Tizennégy éves korában keresztelték meg, ekkor kapta az István nevet.

Huszonkét éves korában, apja halála után Istvánra szállott az ország kormányzása. 997-ben keresztény szertartás szerint avatták fejedelemmé. 1000. december 25-én koronázták királlyá Esztergomban.

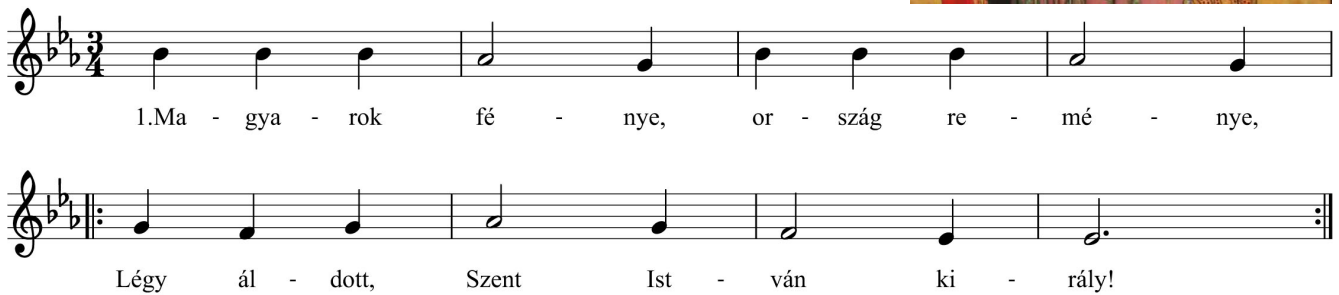
István a magyar törzsekből olyan keresztény magyar államot hozott létre, amely az egész Kárpát-medencére kiterjedt.

1038. augusztus 15-én halt meg. 1083. augusztus 20-án szentté avatták.

Augusztus 20-át, első államalapító királyunk ünnepét 1774-ben Mária Terézia országos ünneppé nyilvánította.

Szent István

2. Szép magyar néped
Krisztushoz vitted,
Légy áldott, Szent István király,
Légy áldott, Szent István király!

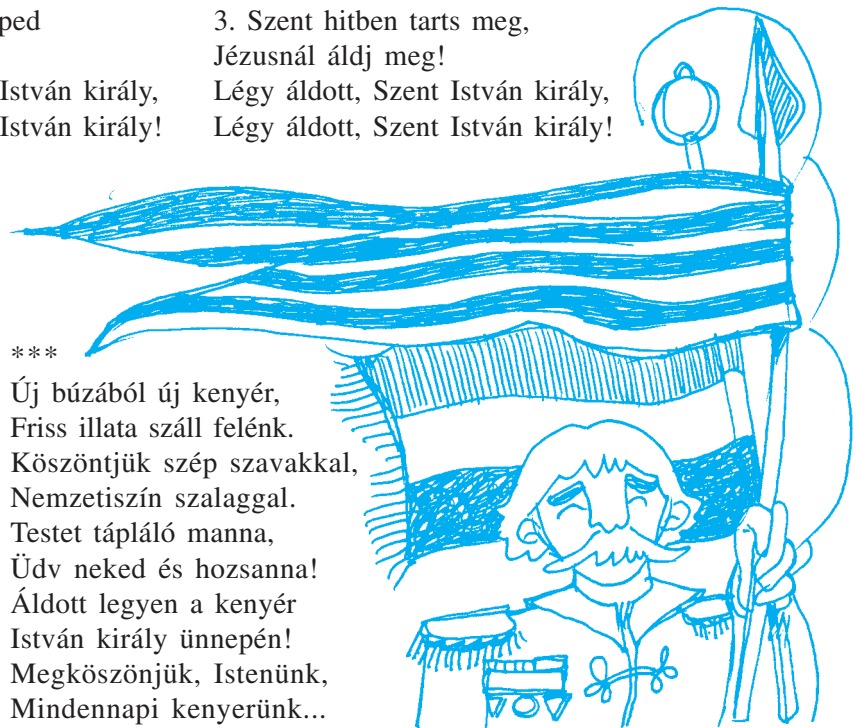
3. Szent hitben tarts meg,
Jézusnál áldj meg!
Légy áldott, Szent István király,
Légy áldott, Szent István király!

Juhászné Bérces Anikó

Augusztus 20.

Országunknak szent királya,
Így emlékezünk Istvánra,
Ki államot alapított,
Istenhitre megtanított.
Óh, mennyi gond tépte, marta,
Hogy a népét egyben tartsa.
Törvénykönyve rögzítette,
Mint helyes a magyar tette.
Égi anyánkat felkérte,
Legyen hazánk védelmére...

Új búzából új kenyér,
Friss illata száll felénk.
Köszöntjük szép szavakkal,
Nemzetisín szalaggal.
Testet tápláló manna,
Üdv neked és hozsanna!
Áldott legyen a kenyér
István király ünnepén!
Megköszönjük, Istenünk,
Mindennapi kenyérünk...

Augusztus 20-a az új kenyér ünnepe is. Ilyenkor az új búzából sütnek friss kenyeret, amelyet egyházi szokás szerint megszentelnek. A református közösségek ezt úrvacsorával ünneplik.

Az új kenyér „története” június 29-én, Péter-Pál-napon kezdődik. A hagyomány úgy tartja, hogy ezen a napon megszakad a búza töve, s kezdődhet az aratás. Hogy az aratás sikerebb legyen, az emberek imádkoztak, aratóeszközeiket a templom falánál megszentelte a pap. Az utolsó kalászból aratókoszorút készítettek, amit a gazda házához vittek. A koszorút vivő személyt nyakon öntötték, hogy legyen majd eső a búzára.

Orgoványi Anikó

Hogy készül a kiscipó?

Mondd el nekem, nagyanyó,
hogy készül a kiscipó?

Elvetették a búzát,
Nap cirógatta,
Eső öntözgette,
Szél fújdogálta,
jött egy csapat ember,
s mind learatta.

Molnár megőrölte,
liszté porította,
be is csomagolta,
a boltban eladta.
A lisztet megvettem,
meg is szitálgattam,
meg is kovászoltam,
megsóztam, vizeztem,
összekevergettem.

Most aztán
gyúrom, gyötröm, dagasztom,
nincsen semmi panaszom.
Megkelesztem, pihentetem,
kemencébe beleteszem.

Sütögetem, nézegetem,
idejében ki is veszem.
Keresztet is rajzolok
a fényes aljára,
így teszem a kisunokám
kicsi asztalára.

Jó étvágyat!

Csanádi Imre

Cipómagyarászó

Szőkül a búza,
feje földre húzza –
le, le, learatjuk,
kévébe kapjuk,
kepe-sorba rakjuk,
szekéren behordjuk,
asztagba tornyoljuk.

Cséplőgép
kivereti,
gőzmalom
megőrleti.
Porzik a liszt,
mint a hó,
abból sül a
friss cipó.

Zelk Zoltán

Te is tudod, ő is tudja

Napfény volt a ringatója,
eső volt a dúdolója.

Nevelője szegény ember,
mégis erős, mint a tenger.

Csak erősebb, hogyha vágják,
tovább él, ha lekaszálják.

Akkor is, ha kézzel vágják,
akkor is, ha fogak rágják.

De hát tudja minden gyerek:
miből sütik a kenyeret?

Kányádi Sándor

A mindennapi kenyér

Egy kisfiú nagyon szerette a kenyeret, de ha jóllakott, a maradékot elmirzselte-morzszálta. Vagy éppen eldobta. Hiába szidta az édesanyja. Hiába fenyegette fakánállal. Hiába koppintott a körmére. Hiába pallott a fenekére. Nem fogott rajta.

Végül maga a kenyér is megsokallta a dolgot, s elbújt a kisfiú elől.

– Éhes vagyok, édesanyám. Kérek szépen kenyeret.

– Nincsen – mondta az édesanyja.

– Hová lett? Hol van?

– Mert mindig csak elmirzselted-elmorzszáltad, visszament a pékhez. Szaladt a kisfiú a pékhez.

– Kérek szépen kenyeret.

– Nincsen – mondta a pék, tenyerét kifordítva.

– Hová lett? Hol van?

– Mert mindig csak elmirzselted-elmorzszáltad, lisztté változott, és visszafutott a molnárhoz.

Futott a kisfiú is a molnárhoz.

– Kérek szépen kenyeret.

– Tőlem, fiam, még lisztet is hiába kérsz.

– Hová lett? Hol van?

– Mert mindig csak elmirzselted-elmorzszáltad, visszaváltozott búzává, s visszabújt a kalászba.

Rohant a kisfiú a búzaföldre. De ott már kalászt egyet se látott.

– Kérnék szépen kenyeret – pityeredett el a kisfiú.

– Nincsen – mondta a földműves, amint egy zsákot éppen beürített a vetőgépbe.

– Hová lett? Hol van?

– Mert mindig csak elmirzselted-elmorzszáltad, visszabújt a földre. Majd csak jövő nyáron lesz kenyér belőle.

Nagyon éhes volt már a kisfiú, és elkezdett keservesen sírni. A földműves megsajnálta.

– Add csak ide a sapkád!

A kisfiú odaadta. A földműves megtöltötte búzával.

– Na, szaladj vele a molnárhoz!

Szaladt a kisfiú, hogyne szaladt volna! Még a lába se érte a földet. A molnár a búzát megőrölte. Kapta a kisfiú a lisztet, vitte a pékhez. A

pék sült belőle egy szép ropogós cipót. Ott mosolyog az most is az asztalon. Ha megéhezik a kisfiú, csak kanyarít egy szép karéjt neki az édesanyja. És mosolyogva nézi, hogy az ő szép, okos kislánya milyen jóízűen eszi meg az utolsó morzsáig. A világeért sem mirzselne-morzszálna el még egy hangyának valónyit se belőle, mert most már ő is tudja, hogy mennyi fáradtsággal jár a mindennapi kenyér előteremtése.

Mentovics Éva

Aratás

Érik már a búza,
sárgul a határ,
hajlongó kalászat
érleli a nyár.

Morognak a gépek,
zajuk messze száll –
a sok gabonára
malomgarat vár.

Bartos Erika

Gyümölcs- kosár

Itt van a nyár, száz napsugár
hívogat a kertbe!
Érik a sok édes gyümölcs,
szaladj gyorsan, szedd le!

Piros almát almafáról,
körtefáról körtét,
akassz meggyet füleidre,
szedj apró ribiszkét!

Balogh József

Vakáció

Nyakunkon a nyár már,
nyomában a játék,
mezőt, hegyet járni
eltökélt a szándék.

A csavargó szélben
táncoljon a labda,
és a játékot mi
nem is hagyjuk abba!

Mert élet a játék,
bár minden nap véges,
legyen az ép testben
lelkünk naptól fényes!

Csanádi Imre

Bőségdicsérő

Nyár, nyár, nyár,
sárgul a határ –
búzapuszta,
rozpászta,
kukorica
tarkázza.
Rajzik a sok lepke,
zümmög a méhecske,
Bőség, bőség –
tied a dicsőség!

Espán Margaréta

Nyári tervek

No, akkor most vegyük sorban,
mi is lesz a nyári program:
játék, móka, úszás, futás,
ha marad idő, hegycsúcsra jutás.

Az unatkozást, ücsörgést azt elkerülöm,
ha esik az eső, a rossz időt elhegedülöm.
Ha tűz a nap, hogy majd' felforr az agyvizem,
vannak jó könyveim, egy ujjamra pont tízen.

Ó, a nagyit is meglátogatom majd sokszor!
A fagyival meg vigyázok, hadd pihenjen kicsit a doktor.
Nyakamba veszem majd az erdőt is,
kirándulok, megnézem az őzet s a felhőt is.

Jónak ígérkezik ez a nyár. Nagyon jónak!
Lehet, hogy kevés is lesz az a három hónap.

Állatsereglet

Vajon melyik sorban található négy olyan állatnév, amelyik a megadott szavak elé rakva összetett szót alkot vele?

...út, ...kő, ...derék, ...fogó

1. liba, madár, méh, bárány
2. madár, macska, szamár, csirke
3. egér, macska, darázs, csirke
4. szarka, macska, bárány, lúd.

Sudoku

Írd be a négyzetekbe a hiányzó számokat 1-től 6-ig úgy, hogy minden vízszintes és függőleges sorban minden szám csak egyszer szerepeljen!

	4	3			2
5		6	3		4
	6		1	3	
3	1		2		6
		1		2	
4		2	6		1

A vége az eleje

Illessz egy olyan értelmes magyar szót a pontok helyére, amellyel a fölötte és alatta lévő szó is értelmes, összetett szót alkot.

Torony ... rend	Hang ... torna
Kívül ... lámpa	Rétes ... gyár
Föld ... óra	Töltő ... tartó

Meg-tor-lás

Egészítsd ki a tor szótagot úgy, hogy értelmes szavakat kapj. A zárójelben segítséget is találsz.

- Tor..... (csípős fűszernövény)
 Tor..... (magas építmény)
 Tor..... (krémes édesség)
 Tor..... (testmozgás)
tor (keresgél)
tor (a gépek „szíve”)
tor (a szekrény és az ágy is ez)
tor (merész)

Szókereső

A hiányzó betűket bepótolva a két, még üresen lévő oszlopban egy-egy értelmes magyar szót kapsz.

Meghatározások:

1. Női név
2. Balkáni nemzetiség
3. Alul lévő
4. Nagyon hangosan kiabál
5. Csodás elemeket tartalmazó történet

1		Á	R	T	
2		L	B	Á	
3		E	N	T	
4		R	D	Í	
5		O	N	D	

**Beküldési határidő:
2014. július 27.**

Postabontás

Ki ír nekem?

Levelezni szeretne

Kőszegi Dominika (Beregszászi járás, Halábor, Rövid út 7., 90254) vagyok, 12 éves. Szeretek zenét hallgatni, számítógépezni. Lányok és fiúk leveleit várom. Előre is köszönöm annak, aki ír nekem!

A 2014/1. szám rejtvényeinek megfejtése

5. oldal

Tavaszi virágok: hóvirág, tulipán, nárcisz, kökösörös.

11. oldal

A víz 100 fokon forr.

12. oldal

A németjuhászt szokták farkaskutyának is nevezni.

24. oldal

Kárpátalja vizeiben élő halak: ponty, csuka, harcsa, sügér, süllő.

33. oldal

Szótagolva: Hamupipőke, matematika, aranykarkötő.

Egy kis fejszámolás: a számok előbb 18-cal növekednek, majd 24-gyel csökkennek. Hiányzó számok: 78, 114, 54, 6.

Szóláncok: félidő-időjárás, autómosó-mosómedve, postagalamb-galambdúc, sárgarigó-rigójancsi.

Kiegészítés: Németh

Rejtőzködő folyók: Temes, Tisza, Dráva, Száva, Duna.

Sajnos egy olyan levelet sem kaptunk, amelyben minden rejtvényre helyes megfejtés érkezett volna.

A rejtvények megoldása mellett a 12., 15., 16., 21. oldalon lévő kérdésekre is várjuk a helyes választ!

Kedves Irka!

Tamási Eszternek hívnak. A Csongori Általános Iskola 3-A osztályába járok. Nagyon szeretem az *Irkában* található meséket, verseket és kifestőket. Képzelték, tavaly az *Irkából* mondtam el a mesét a mesemondó versenyen. Egy mesémet küldöm el.

A HUNCUT KISMAJOM

Messze innen, a távoli Afrikában, a majmok földjén nemrég Kingnek és Szurnak kismajmuk született. A kismajmot Misinek nevezték el.

Misi napról napra növekedett. Míg el nem jött a harmadik szülinapja, mert azon a napon azt hitte, hogy neki mindent szabad. Visszafelelt szüleinek, s ők rákiabáltak. Misi úgy döntött, hogy ezen a napon rossz lesz. Ellopta a legjobb barátja banánját. Szétdobálta a kicsik játékait, egész nap rosszkodott. Azonban meghalotta az öregek beszélgetését:

– Aki rossz, azt nem szeretik – mondták.

Így Misi bocsánatot kért mindenkitől és megfogadta, hogy többé nem lesz rossz.

